

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการต่อรองในเรื่องการควบคุมเนื้อหา ระหว่างผู้ว่าจ้าง และผู้รับจ้าง ในการผลิตสารคดีวิชาการเรื่องสารคดีคนจน, ศึกษากระบวนการผลิตสารคดีคนจนที่มีการต่อรอง และศึกษาเนื้อหาของสารคดีคนจนที่เกิดจากการต่อรอง โดยใช้แนวคิดเรื่องการควบคุม และต่อรองในสื่อมวลชน แนวคิดเรื่องการรับจ้างการผลิตรายการโทรทัศน์ แนวคิดเรื่องอุดมการณ์ ความเป็นมืออาชีพ และธรรมชาติของนักข่าว แนวคิดเรื่องกระบวนการผลิตสารคดีและการเล่าเรื่องของสารคดี แนวคิดเรื่องคนจน ความยากจน

ผลการวิจัยพบว่า มีการต่อรองเรื่องการควบคุมเนื้อหา ระหว่างผู้ว่าจ้างและผู้รับจ้างเกิดขึ้นในกระบวนการผลิตสารคดีคนจนทั้ง 5 ตอน โดยใช้องค์ประกอบของการต่อรอง 3 ประเภทคือ 1. การต่อรองแนวคิด อุดมการณ์ จุดยืน 2. การต่อรองเนื้อหา 3. การต่อรองเทคนิค โดยการต่อรองทั้ง 3 ประเภทนี้ไม่ได้แยกจากกันโดยสิ้นเชิง เมื่อมีการต่อรองในองค์ประกอบหนึ่ง อาจเชื่อมโยงไปสู่การต่อรองอีกองค์ประกอบหนึ่ง

สำหรับกระบวนการผลิตสารคดีที่มีการต่อรอง พบว่ามีการต่อรองในทุกขั้นตอนการผลิต คือ ขั้นตอนก่อนการผลิต (pre-production), ขั้นตอนการผลิต (production), ขั้นตอนหลังการผลิต (post production) และขั้นตอนทบทวน/ ตรวจสอบงานผลิต (review) โดยที่การต่อรองเกิดขึ้นในขั้นตอนการทบทวน/ ตรวจสอบงานผลิตมากที่สุด เนื่องจากผู้ว่าจ้างได้มีโอกาสเห็นเนื้อหาของสารคดี ดังนั้นการต่อรองจึงเกิดขึ้นในขั้นตอนนี้

เนื้อหาของสารคดีที่เกิดจากการต่อรอง มีการเปลี่ยนแปลงทั้งในเชิงโครงสร้างทั้งหมดของเนื้อหาและเปลี่ยนแปลงเฉพาะรายละเอียดบางส่วนของเนื้อหา แต่ส่วนใหญ่เป็นการเปลี่ยนแปลงในส่วนที่เป็นรายละเอียดของเนื้อหา ทั้งนี้โครงสร้างหลักของเนื้อหายังคงอยู่ และแม้ว่าจะมีการต่อรองเกิดขึ้นตั้งแต่ขั้นตอนก่อนการผลิต แต่เนื่องจากผู้รับจ้างผลิตอยู่ในฐานะของผู้ปฏิบัติงานที่มาจากฝ่ายข่าว ซึ่งมีความเป็นมืออาชีพ อุดมการณ์และธรรมชาติของนักข่าว ดังนั้นจึงได้มีการต่อรองการควบคุมตลอด

This thesis is a qualitative research. Its objective is to study negotiation and content control that took place between sponsor and Khon Jon academic documentary production unit study the production process that negotiations occurred, and study the documentary contents that are the results of negotiation. This research uses the following theoretical framework: control and negotiation in Mass Media theory, Television production sponsorship theory, ideology theory, professionalism and journalism theory, documentary production and story-telling theory, and poverty theory.

This thesis finds that negotiation and content control between sponsor and production unit had taken place in all five episodes. There are three types of negotiation: ideological negotiation, content negotiation, and technical negotiation. The three types of negotiation are not totally separated. They are intertwined. One type of negotiation can link to another type of negotiation.

Negotiation also takes place in all phases of production: pre-production, production, post-production, and review. Most of the negotiations took place in reviewing phase since the sponsor was able to see the total form and content of the documentary.

Negotiation that took place in Khon Jon documentary ranges from a total restructuring of documentary structure to minor changes. Most of the negotiations resulted in minor changes while the original structures remain intact. Even though negotiation has occurred since pre-production phase, the production unit, with its journalism background and professionalism, tried to re-negotiate all through the production process.